

Handläggare
Julia Böhrer
Telefon: 08-50802045**Till**
Järva stadsdelsnämnd

Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter 2030

Svar på remiss från kommunstyrelsen, diarienummer KS 2025/836

Förvaltningens förslag till beslut

1. Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen
2. Järva stadsdelsnämnd beslutar om omedelbar justering

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter 2030 till Järva stadsdelsnämnd. Handlingsplanen syftar till att stärka stadens arbete med att tillgodose hbtqi-personers rättigheter och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen sträcker sig till år 2030. Förvaltningen ställer sig positiv till handlingsplanen som konkretiserar vad förvaltningen förväntas genomföra som ett led i att stärka hbtqi-personers rättigheter och möjligheter. I ärendet lämnas synpunkter avseende begrepp och formuleringar i handlingsplanen som enligt förvaltningen kan förtydligas och/eller utvecklas.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat *Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter 2030* till Järva stadsdelsnämnd.

Enligt stadsledningskontoret har det föregående styrdokumentet, *Program för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck* som antogs av kommunfullmäktige 2017 bidragit till att staden har stärkt arbetet till viss del. Stadsledningskontoret bedömer att den nya handlingsplanen med tydligare prioriteringar och mål bör bidra till ett ökat fokus och synliga resultat.

Ärendet

Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter 2030 syftar till att stärka stadens arbete med att tillgodose hbtqi-personers

rättigheter och riktar sig till samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen sträcker sig till år 2030. Det övergripande målet är: *Staden säkerställer att stockholmare har lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck och könskaraktäristika.*

Handlingsplanen konkretiserar arbetet med lika rättigheter för hbtqi-personer och stadens ansvar för att motverka hbtqi-personers utsatthet för diskriminering. Handlingsplanen är en av sex handlingsplaner som tillhör Stockholms stads program för de mänskliga rättigheterna och utgår från MR-programmets tre fokusområden. För varje fokusområde beskrivs en förväntad inriktning av arbetet, utmaningar för hbtqi-personer som hänger samman med fokusområdet samt mål och exempel på arbetssätt. I handlingsplanen anges följande effektmål för respektive fokusområde:

- Kunskap och information
 - Stadens medarbetare bemöter alla invånare respektfullt och anpassat efter individens behov – oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könskaraktäristika.
 - Det är tydligt för hbtqi-personer att stadens verksamheter är tillgängliga för dem
- Velfärd och service
 - I stadens skolor och förskolor känner sig barn, unga och vuxna trygga och inkluderade oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könskaraktäristika.
 - Staden säkerställer lika tillgång till stöd, vård och omsorg oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könskaraktäristika.
 - I staden finns olika typer av mötesplatser som är inkluderande för hbtqi-personer
 - Staden säkerställer lika tillgång till kultur, idrott och fritid oavsett sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller könskaraktäristika.
 - Offentliga miljöer i staden är trygga för hbtqi-personer.
- Delaktighet och inflytande
 - Verksamheter som möter medborgare har god kunskap om hbtqi-personers upplevelser av stadens velfärd och service.

- Staden har långsiktiga samarbeten med civilsamhällesorganisationer som företräder hbtqi-personers rättigheter.

I handlingsplanen uppges vidare att arbetet är tvärssektoriellt och har betydelse för samtliga verksamhetsområdesmål i stadens budget. Nämnder och bolagsstyrelser ska i samband med ordinarie uppföljningsprocesser synliggöra resultat och utmaningar i arbetet med hbtqi-personers rättigheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning administration och stadsmiljö.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig överlag positiv till *Handlingsplan för hbtqi-personers rättigheter och möjligheter 2030* och sättet som den förtydligar ansvarsfördelning och konkretiserar vad förvaltningen förväntas genomföra i det fortsatta arbetet med att stärka hbtqi-personers rättigheter och möjligheter. Förvaltningen har därtill följande synpunkter på innehållet i handlingsplanen.

Enligt förvaltningen saknas en diskussion kring begreppet intersektionalitet i nuvarande förslag till handlingsplan. Stadens program för de mänskliga rättigheterna anger att stadens MR-arbete ska vara inkluderande, normkritiskt och ha ett intersektionellt perspektiv. I nuvarande handlingsplan diskuteras både ett normkritiskt perspektiv och underlag som lyfter fram levnadsvillkor för hbtqi-personer som är unga, äldre och/eller har en funktionsnedsättning men inte själva begreppet intersektionalitet. Förvaltningen anser att intersektionalitet som vetenskaplig teori och metod, som påtalar behovet av att se till flera maktordningar och maktstrukturer samtidigt bör förtydligas i handlingsplanen. Detta att kunna hålla i flera perspektiv samtidigt blir också avgörande i arbetet med att förverkliga MR-programmet och de tillhörande handlingsplanerna.

I handlingsplanens avsnitt om fokusområdet ”kunskap och information” anges vidare att det ”fortfarande saknas kunskap om hur livsvillkoren ser ut för hbtqi-personer vars identitet eller bakgrund gör att de riskerar att bli utsatta utifrån flera diskrimineringsgrunder”. Förvaltningen delar inte bilden att det saknas kunskap om hur olika maktordningar och maktstrukturer samverkar och hur det får effekt för människors liv på olika sätt. Förutom tidigare nämnda underlag (som lyfter hur köns- och sexualitetsnormer samverkar med åldersmaktordning och normer kopplat till funktionalitet) finns det forskning att tillgå som med utgångspunkt i ett intersektionellt perspektiv undersöker och

synliggör just detta. Förvaltningen föreslår att handlingsplanen förtydligar tillgången till forskning om hbtqi-liv utifrån ett intersektionellt perspektiv. Förvaltningen föreslår också att det i avsnittet om ”kunskap och information” i större utsträckning hänvisas till kunskap som fokuserar på orsakerna till, och inte enbart effekterna av hbtqi-fobi.

I samma avsnitt uppges vidare att ett delmål är att ”stadens medarbetare har god kunskap om bemötande av personer som riskerar att bli utsatta utifrån flera diskrimineringsgrunder.” Förvaltningen anser att en sådan formulering riskerar lägga för stor vikt vid att vissa personer ska bemötas på ett visst sätt snarare än att mana till kritisk reflektion kring vad bemötandet spelar för roll i att upprätthålla och utmana begränsande normer om till exempel kön, könsidentitet, sexualitet, klass och etnicitet. Enligt förvaltningen kan en sådan formulering bidra till att igen befästa idén om att människor antingen tillhör eller inte tillhör, är norm eller bryter mot normen snarare än att fokusera på/undersöka hur normer och strukturer både upprätthåller och skapar ”de som hör till” och ”de som inte gör det”. Förvaltningen föreslår att delmålet formuleras om och lägger större vikt vid att medarbetare har normmedvetenhet för ett likvärdigt bemötande.

I avsnittet om fokusområdet ”välfärd och service” hänvisar handlingsplanen till underlag som säger att ”flera unga hbtqi-personer med utländsk bakgrund beskriver att de upplever en särskild utsatthet, där de både riskerar att utsättas för rasism överallt i samhället och upplever en större utsatthet för hbtqi-fobi när de vistas i socioekonomiskt svaga områden”. Utan att ifrågasätta de upplevelser som en sådan skrivelse baseras på anser förvaltningen att en handlingsplan snarare än att peka ut/befästa idén om att hbtqi-fobi är platskopplad, ett områdesproblem (och på så vis kopplad till de som bor där) istället betonar vikten av att staden arbetar för att möjliggöra hbtqi-liv i hela staden. Det finns i Järva, ett område som kan beskrivas som ”socioekonomiskt svagt”, precis som i andra stadsdelsområden behov av att utveckla arbetet för att stärka hbtqi-personers rättigheter. Här arbetar förvaltningen till exempel med att skapa mötesplatsverksamhet för hbtqi-personer och genomföra utbildningsinsatser inom verksamheterna. Förvaltningen ser därtill ett behov av att det fortsatta utvecklingsarbetet på ett tydligare sätt lyfter och utmanar dominerande föreställningar om var hbtqi-liv kan och bör levas. Förvaltningen ser annars risken att handlingsplanen och arbete förstärker kopplingen mellan hbtqi-frigörelse och innerstad, medelklassområden och vithet. Det här riskerar i sin tur att osynliggöra hbtqi-liv och förändringsarbete i andra delar av staden och samhället. Vidare påtalar kunskapen om att hbtqi-personers upplevelser och erfarenheter av hbtqi-fobi kan skilja sig

åt (och ofta samverkar med andra strukturer så som rasism, funkofofi, klassamhälle) beroende på var man befinner sig eller bor även detta vikten av att anta ett intersektionellt perspektiv i utvecklingsarbetet.

Förvaltningen föreslår att Järva stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Toni Mellblom
Stadsdelsdirektör
Järva stadsdelsförvaltning

Jonas Eliasson
Avdelningschef
Järva stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Bilaga – Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030
2. Följebrev - Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter 2030

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Toni Mellblom, Stadsdelsdirektör	2025-10-08
Jonas Eliasson, Avdelningschef	2025-10-08